

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O.

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

N° 98. — W Piątek dnia 28. Kwietnia 1837.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 26. Kwietnia.

Wyjechał z tąd: Nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister N. Króla Francuzów przy dworze tutejszym, Bresson, do Ludwigs-lust.

~~~~~

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 16. Kwietnia.

Xiążę Broglie uda się na początku Maja do Schwerynu; Xiężniczka Helena dn. 15. Maja do stolicy Francyi przybędzie.

(Temps równie jak i Dziennik Sporów zamykają artykuły o zaślubieniu Xięcia Orleańskiego z Xiężniczką z domu Meklenburg-Schwerin; zabawną istotnie, jakie błędy w doniesieniach ich się wkradły. Biedni Francuzi nie wiedzą nawet, gdzie brat przyszłej ich Następczyni tronu rezyduje. Temps głosi, że Ludwigs-lust miastem stołecznem Xięcia Meklenburg-Schwerin; Dziennik Sporów, sądząc, że lepiej umie po Niemiecku, nie wierzy temu, żeby miasto to tak się nazywać mogło; twierdzi, iż prawdziwe nazwisko jego Ludwigsburg. — Temps donosi oraz, że

wszystkie w małżeństwie rzeczonym spłodzone dzieci wychowane będą w religii katolickiej.)

Dziennik Sporów pisze stósownie do listów z Petersburga z dnia 31. Marca, że Wielki Xiążę Następca tronu Rossyjskiego w Czerwcu r. b. w podróż przez całą Europę się uda i stósownie do własnego życzenia swego nasamprzód Francją zwiedzi. Jeżeli się rzecz istotnie tak ma, podanie innej gazety o zaślubieniu Xięcia Bordeaux z Xiężniczką Rossyjską byłoby zapewne bezzasadnem.

Z dnia 18. Kwietnia.

Na posiedzeniu dzisiejszem Izby Deputowanych wszyscy Ministrowie byli obecni. Zaraz po przedłożeniu protokołu Prezes Rady w zabranym głosie zgromadzonych Deputowanych o podpisaniu kontraktu ślubnego Xięcia Orleańskiego z Xiężniczką Heleną Meklenburg-Schweryńską zawiadomił. Równocześnie przedłożył Izbie dwa nowe projekta do prawa. Pierwszy, stósownie do artykułu XX. prawa z dn. 2. Marca 1832 r. o liście cywilnej, dotyczy się podwyższenia dotacyi Xięcia Orleańskiego. „Król, rzekł Minister, nie chciał, ażebyśmy z naszej strony ilość tego dodatku oznaczyć mieli; życzy, żeby Izba sama ją oznaczyła. W drugim artykule przedłożonego projektu do prawa wyznacza się w przypadku gdyby Następca tronu zejść miał z tego świata, 300,000 fr. rocznej pensyi dla wdowy jego. Na

mocy drugiego projektu do prawa, prawo dotyczące się appanaży Xcia Nemours gabinet cofa, ponieważ Król nie chce równocześnie domagać się podwyższenia dotacji dla Xięcia Orleanu i appanaży dla Xięcia Nemours, który zresztą też Królewskiego ojca swego usilnie upraszał, ażeby rozszczeń tych zupełnie zaniechał.“ Hr. Molé zamknął mowę swoją przyrzeczeniem, że nowe Ministerjum polityki od 7 lat z taką dla Francji korzyścią i honorem zachowywać się będzie.

Równie też w Izbie Parów doniósł dzisiaj Prezes Rady o zawarciu kontraktu ślubnego między Xięciem Orleańskim i Xiężniczką Heleną Meklenburg-Schweryńską. Uważał oraz przy tej sposobności, że członkowie nowego Ministerjum Izbie Parów za nadto znajomi, jak ażeby program swój obwieścić potrzebowali. „Z roztropną śmiałością, powiedział między innemi, trzymać się będziemy dotychczasowej drogi, kiedy jedynie tylko ten system obecność utrzymać a przyszłość ocalić zdoła. Izbie Parów wiadome są dokładnie trudności, które przy powierzeniu nam zadaniu pokonać powinniśmy; odda ona usiłowaniu naszym sprawiedliwość i znajdziemy zapewne u niej i nadal ową pomoc, męstwo i sprężystość, które do ustalenia naszego konstytucyjnego rządu tyle się już przyłożyły.“

Piszą z Oranu z d. 8. m. b.: „General Bugeaud nareszcie tu przybył. Wydał natychmiast rozkaz dzienny, przez który brygady zostały organizowane. Kolumna wyprawy, którą dowodzić będzie, na 3 podzielona brygady, zostające pod rozkazami trzech Generalów, Ruliers, Leydet i Combes. Armia za kilka dni w pochód wyruszy. Rozumieją, że się wprost uda do Tafny a z tamąd do Tremezen zwróci.“

Pismo z Pampelony z dn. 17. m. b. donosi, że General Irribaren odebrawszy wiadomość o koncentrowaniu się Karolistów nad linią Lecumberry, trzy bataliony do Zúbiri a dwa do Larainsar wyprawił, celem zabezpieczenia linii Val-Carlos przeciw możliwej napaści nieprzyjaciół. Irribaren zawiadomił równocześnie Generala Esparterę, że linia pod Val-Carlos w dobrym stanie obronnym i że jeszcze 8000 wojska przeciw Karolistom wysłać może, nie narażając przez to Pampelony na żadne niebezpieczeństwo.

Konstytucyonista donosi: „Zaniechanie uroczystości wersalskich jeszcze dotychczas pytałnem. Wczoraj znowu z największą gorliwością roboty tamże rozpoczęto. Podobnie trwają ciągle przysposobienia do uroczystości ślubnej Królewicza. Powiadają, że Xiążę narzeczoną swoją w Compiègne (podług

innych podań nad granicą) przywita. Miasto Paryż da przy tej sposobności wielki festyn.

W Messenger czytamy: „Twierdzą, że na rachunek listy cywilnej w Wiedniu za 4 miliony dyamentów i innych drogich kamieni kupiono, które przeznaczone są dla przyszłej małżonki Xięcia Orleańskiego. W Wiedniu albowiem największe są zapasy drogich kamieni; osadzone wszelako będą w Paryżu. Koszta urządzenia nowego skrzydła zamku Tuileryów podają na 900,000 fr.“

Z dnia 19. Kwietnia.

Na posiedzeniu wczorajszem Izby Deputowanych rozpoczęły się dyskusje nad sprawą Algieru. Jedenastu mówców kazało się wpisać przeciw projektowi do prawa a 12 za nim. Nasamprzód wystąpił Marszałek Clauzel przeciw projektowi, broniąc administracji swojej; po nim zabrali głos Pan Jaubert i Rancé; na dzisiejszej sessyi Pan Baude, przeciwnik Marszałka Clauzela, mowy swojej przy odejściu poczty jeszcze nie był skończył. — W obydwóch Izbach obierają losem wielkie deputacje, mające z powodu zaślubienia Xięcia Orleańskiego N. Panu i Królewiczowi złożyć powińszowania w imieniu Izb.

Z nad granicy hiszpańskiej zupełnie zbywa na nowinach; donoszą tylko z głównej kwatery Karolistów z d. 12. m. b. iż Don Carlos o tyle już odzyskał zdrowie, że mszy słuchać może.

N i e m c y.

Z Moguncyi, dnia 15. Kwietnia.

Kommissya zajmująca się wystawieniem pomnika Janowi Gutenbergowi w jego mieście rodzinnem, oznaczyła dzień 24. Czerwca na poświęcenie tegoż pomnika. Podług powszechnego zdania dzieło to, utworu Thordwaldsona, wzorowo odlane zostało w fabryce P. Ciozatiers w Paryżu, który równie jak Thordwaldson za pracę swoją żadnej nie chciał przyjąć zapłaty. Przesłane mu więc zostaną koszta nakładu w summie 25,000 franków, a jeden z domów handlowych zajmuje się transportem pomnika. Uroczystość z tego powodu ma trwać dwa dni. Spodziewane są nawet deputacje z znakomitych miast Niemiec i Francji. Oprócz uroczystych obrzędów, mów, wielkiej uczty i balu, wykonaną będzie wielka muzyka wokalna i instrumentalna, w której wykonaną będzie piękna kompozycja muzyczna Dr. Löwe z Szczecina podług kantaty Dr. Giesebrecht pod tytułem Gutenberg, z wielkim talentem ułożona. Z mnóstwa napisów do pomnika podawanych Kommissya przyjęła napis ułożony przez Dr. Müller z Göttingi.

Z Monachium, dnia 16. Kwietnia.

Podróż J. K. W. Xiężny Leuchtenberg do Włoch, aż do lata odłożoną została, z przyczyny, że Xiężna Braganzy dopiero po pologu Królowy D. Maryi, opuści Lizbonę. Tymczasem spodziewają się tu wcześniejszego przybycia Królewicza następcy tronu Szwedzkiego i jego dostojnej małżonki. Zapewniają, że Xiężna Leuchtenberg przepędzi czas niejaki w Ankonie, gdzie J. K. W. ma swój własny pałac. Ten potrzebuje teraz znacznych napraw. Od czasu zajęcia Ankony przez wojsko francuzkie, mieszkał w nim dowodzący tymże, Generał Cubières.

Szwajcarya.

Z Zürichu, d. 11. Kwietnia.

(Merkury szwabski).— Istnieją jeszcze w Szwajcaryi szczątki ustawy, hańbiącej przez wiele wieków sławę Szwajcaryi, która do niej mnóstwo zepsutych ludzi sprowadzała i na którą dla tego przyjaciele ojczyzny w każdym czasie, a nawet już przed 300 laty, gdzie się zjawiała, narzekali i przeciw niej powstawali. Zagraniczna służba wojskowa ustała wprawdzie z powodu nowych urzędzeń, istnieje jednak jeszcze kapitulacya z Neapolem, w której, oprócz pierwotnych kantonów także Bern, Lucern, Freiburg, Solothurn, Buenden, Wallis i Apenzel udział mają, i podobnie utrzymuje się korpus szwajcarski w Rzymie. Pomiędzy wynikającymi z tąd szkodami jedna szczególniej uderza, która niedawno temu mocno w pamięci naszej utkwiła: Poczciwi ludzie od dawna już nie idą pod obcą chorągiew; rekruci wysłani do Neapolu a mianowicie do Rzymu są to po większej części ludzie rozwinięli, którzy w kraju nie prócz hańby i kary nie zostawiają a za granicą zwykle na galerach życie wiodą. Po odbyciu kary wysłani zostają ogoloceni ze wszystkiego za granicę i ta niedola zwyczajnie ich do nowych zachęca zbrodni. Konsulowie handlowi w Neapolu już od wielu lat stan ich takowy wystawiali i o zarządzenie temu prosili, ale nic w tej mierze nie uczyniono, ponieważ Szwajcarya tam, gdzie idzie o wspólne działanie, prawie niczego skutecznie nie zdoła, i niedawno temu uskarżał się Konsul szwajcarski z Marsylii przed Miastem Sejm, że takich nieszczśliwych w Marsylii nie zaś w Genui na ląd wysadzono, gdzie się władzom francuzkim i tamiecznym Szwajcarom ciężarem stają. Do wynikających z tego urzędzenia korzyści liczą zawsze jako jedyny środek do wykształcenia dobrych wojowników neutralnej Szwajcaryi, i za przeczyć nie można, że wszyscy takowi z tej szkoły wyszli, ale także przyznać należy, że stan takowy, gdzie takimi ofiarami wojsko-

wość okupować trzeba, nic niewart. Lepiejby także podobno było, gdyby summy na wojskowość obrócone oszczędzono a niezawisłości Szwajcaryi li tylko od potrzeby utrzymania równowagi w Europie się spodziewano, jak to już nie jeden prawy patriota wyrzekł.

Grecya.

Z Aten, dnia 18. Marca.

Król przewodniczy często w Radzie Stanu. Pierwsze jej posiedzenie otworzył mową wyreczoną w greckim języku, która najlepsze wrażenie na obecnych sprawiła.

Turcya.

Z Konstantynopola, dnia 31. Marca.

Gazeta Rządowa obejmuje następujący artykuł: „Niektóre gazety donosiły o domniemanym zamachu na życie Sultana, o zamachu podobnym do tych, które od czasu do czasu Francją krwią zboczyć usiłują. Stosownie do tych gazet sprawcami tego zamachu mieli być dawniejsi Janiczary, którzy mimo wstrętu swego ku wszelkim nowszym wynalazkom, jednak nie wachali się użyć wiatrówki. Szczęściem, że pogłoskom tym z pewnością kłamstwo zadać i ręczyć możemy, że w odrodzonej Turcyi ani śladu Janiczarów się nie pozostało; mądrość Sultana wyednała porządkowi zupełne zwycięstwo i zbrodni takowej nikt się tu nie obawia. Rzecz cała wymysłem gazetarzy albo ich złośliwych korespondentów.

~~~~~

Rozmaite wiadomości.

Z Wilna. — „Wizerunki i roztrząsania naukowe“ w tomiku piątym (r. 1836., str. 126.) zawierają: 1) Literatura hindustańska: Kamrup; powieść Samuela Bacha z *La France littéraire*. 2) Macpherson-Ossijan, z kursu literatury francuzkiej Pana Villemain. Rozmaitości: a) Przywileje dwóch Królów polskich (Stefana Batoroego i Zygmunta III) dane doktorowi nadwornemu Mikołajowi Buccelli. b) Rękopismo z poezjami. c) Zdanie o dziełach: 1. Opis obrzędów założenia roku 1830. i poświęcenia kościoła ewangelicko-reformowanego w Wilnie. 2. Historia biblijna, podług pisma św. tłumaczenia Wujka, dla użytku młodzieży szkolnej, przez Leona Rogalskiego. Część I. Historia starego testamentu (oba dzieła wyszły w Wilnie r. 1836.) Doniesienie o zamierzonym wydaniu: Zoologii, albo historii naturalnej zwierząt, ułożonej podług systematu Lineusza, przez Nor. Alfons. Kumlensk ego i Stanisława Gorskiego.

Z Warszawy. — P. Benedykt Rakowiecki, były Inspektor szkoły obwodowej w War-

szawie, a teraz Regent kancelaryi ziemskiej, autor znanego dzieła „Prawda ruska“, otrzymał od Cesarza Mikołaja, przez wzgląd na 21 letnią służbę swoją i położone zasługi literackie, 2000 złp. rocznej pensyi.

Wysoka Porta powzięła zamiar utworzenia zakładu nader pożytecznego dla ludu, a który jest nowym dowodem, jak bardzo terazniejszy rząd turecki sprzyja postępowi cywilizacyi. Wyznaczono pewną liczbę literatów i uczonych, do uformowania akademii pod nazwą: „Biura nowych umiejętności.“ Ta społeczność uczonych dzielić się będzie na 6 klas, ażeby każda mogła wyłącznie pielęgnować i doskonalić obrany przez siebie wydział naukowy.

OBWIESZCZENIE.

Z zlecenia Król. Sądu Ziemsko-miejskiego tutejszego podpisany następujący inwentarz żywy jakoto:

- 1) pięć dwurocznych jałowic,
- 2) ośm jednorocznych wolcow,
- 3) stadnika,
- 4) 7 krow od 5 do 10 lat mających,
- 5) wałacha,

w dniu 3. Maja r. b. przed południem o 10. na rynku tutejszym publicznie najwięcej dającym za gotową zaraz zapłatą sprzedawać będzie.

Szroda, dnia 14. Kwietnia 1837.

Kommissarz Aukcyjny,
F r a i s s e.

O przeniesieniu mojego procederu fajek ze Szczecina do Poznania przy ulicy Wodnej pod Nr. 4. donoszę najuniższej Szanownej tutejszej i zamiejscowej Publiczności, a polecając się z wszelkimi do tej kategorii należąciami artykułami, zapewniam o najrzetelniejszej usłudze przy najumiarkowańszych i stałych cenach, i upraszam o łaskawy pokup.
Poznań, dnia 14. Kwietnia 1837.

J. H. Richter.

Wszelkie roboty malarskie, jakoto: malowanie pokoi, znaków wystawnych, pozłoty uskutecznia podług najnowszych wzorów niebawnie i tanio
Z a r z i c k i, malarz,
w Poznaniu przy Garbarskiej ulicy Nr. 422.

Dobra schlacheckie Twardowo w Powiecie Pleszewskim Departamencie Poznańskim położone są do sprzedania z wolnej ręki. Wiadomość o warunkach sprzedaży i dochodach tychże zasięgnąć można w Gościejewicach pod Bojanowem we dworze lub też w Poznaniu u Gregora Sędziego Ziem. i Kommissarza Sprawiedliwości na ulicy Wilhelmowskiej Nro. 235.

Nowo założony
handel płócien i stołowej bielizny
Jakoba Koenigsberger
poleca, oprócz obfitego składu płócien szląskich i saskich, znaczny sortyment
prawdziwego Bielefeldskiego
płótna,

odznaczającego się piękną powierzchnością i nadzwyczajną trwałością

kopę po 20 do 80 Tal.

Wszelkie gatunki białych towarów, najnowsze materye na gardyny i meble, kobierce i woskowane płótno, tudzież samo ciężki drellich na wańtuchy, i wszelkie do działu handlu płócien należące artykuły.

Dla m ę ż c z y z n
najnowsze wyroby na kamizelki i spodnie, krawaty, kolorowe płócienne i jedwabne chustki kieszenne, rękawiczki i gotową bieliznę w najumiarkowańszych i rzetelnie oznaczonych cenach.

Najlepszy w gatunku drellich na wańtuchy, również ciężkie płótno łokieć funt jeden wążący i cienkie płótno szląskie i Creas, otrzymał i poleca w nader umiarkowanych cenach.

S. Kantrowicz,
przy Wrocławskiej ulicy Nr. 60.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 25. Kwietnia 1837.	Papiera- mi	Gotowi- ną
Obliży długi państwa . . .	102 $\frac{1}{2}$	101 $\frac{1}{2}$
Obliży bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	103 $\frac{1}{2}$	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	103 $\frac{1}{2}$	—
Wschodnio-Pruskie	—	102 $\frac{1}{2}$
Szląskie	—	106 $\frac{1}{2}$